

K E S K
KONNA
ÕIGUSE
KESKUS

Kuidas tulla toime häiriva müraga?

Juhis kodanikele

Koostajad:

Siim Vahtus
Henrik Link

Oktoober 2017

Sisukord

1. Mürä	3
2. Mürä normtasemed	5
2.1 Mürä normtasemed välisõhus ja siseruumides.....	5
2.1.1 Välisõhus leviv mürä	6
2.1.2 Siseruumides leviv mürä.....	7
2.2 Mida teha kui mürä häirib?	7
2.2.1 Terviseameti õigused ja kohustused	8
2.2.2 Kohaliku omavalitsuse tegevus	8
2.3 Mürä sihtväärtuse tagamine.....	8
3. Korrakaitseeadus	10
3.1 Ülemäärase mürä keeld avalikus kohas.....	10
3.2 Ülemäärase mürä keeld mitteavalikus kohas.....	10
3.3 Mida teha, kui mürä häirib?	11
4. Eraõiguslikud vahendid	12
4.1 Asjaõiguslikud nõuded	12
4.1.1 Õigus nõuda, et asja valdust ei rikutaks	12
4.1.2 Talumiskohustus	12
4.1.3 Asjaõigusliku nõudega kohtusse pöördumine.....	13
4.1.4 Hüvitis mürä talumise eest.....	13
4.2 Võlaõiguslikud nõuded.....	13
4.2.1 Õigus nõuda, et mürä ei tekitataks või kahju hüvitataks.....	13
4.2.2 Võlaõigusliku nõudega kohtusse pöördumine.....	14
5. Ehitismürä	15
Kasutatud lühendid	16

1. Müra

Müra on inimest häiriv või tema tervist ja heaolu kahjustav heli. Pikaajaline müra on keskkonnas viibimine võib soodustada terviseprobleemide teket, sealhulgas unehäireid, südame- ja veresoonkonnahaiguseid, ärevust ja vaimse tervise probleeme. Otseselt on müra seostatav tinnituse ehk kõrvakohinaga. Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) andmete kohaselt on müra terviseprobleeme tekitavate keskkonnategurite hulgas õhusaaste järel teine enim levinud mõjur.¹

Müra olulisust inimtervisele on rõhutanud ka Eesti õigus- ja kohtupraktika. Riigikohtu Halduskolleegiumi (RKHKo) lahendi 3-3-1-17-14² punktis 11.1 ütleb kohus: „Kolleegium peab üldteada asjaoluks, et kauakestev tugev soovimatu heli võib mõjutada inimese psühholoogilist heaolu ja selle kaudu tervist. Müra võib tekitada stressi ja agressiivsust ning häirida isiku põhiõigustega kaitstud tegevusi. Müra mõju isikule on individuaalne, sõltudes kuulmistajust, kultuuritaustast, tervislikust seisundist, helis sisalduvast informatsioonist, ümbritsevast keskkonnast ja teistest teguritest.”

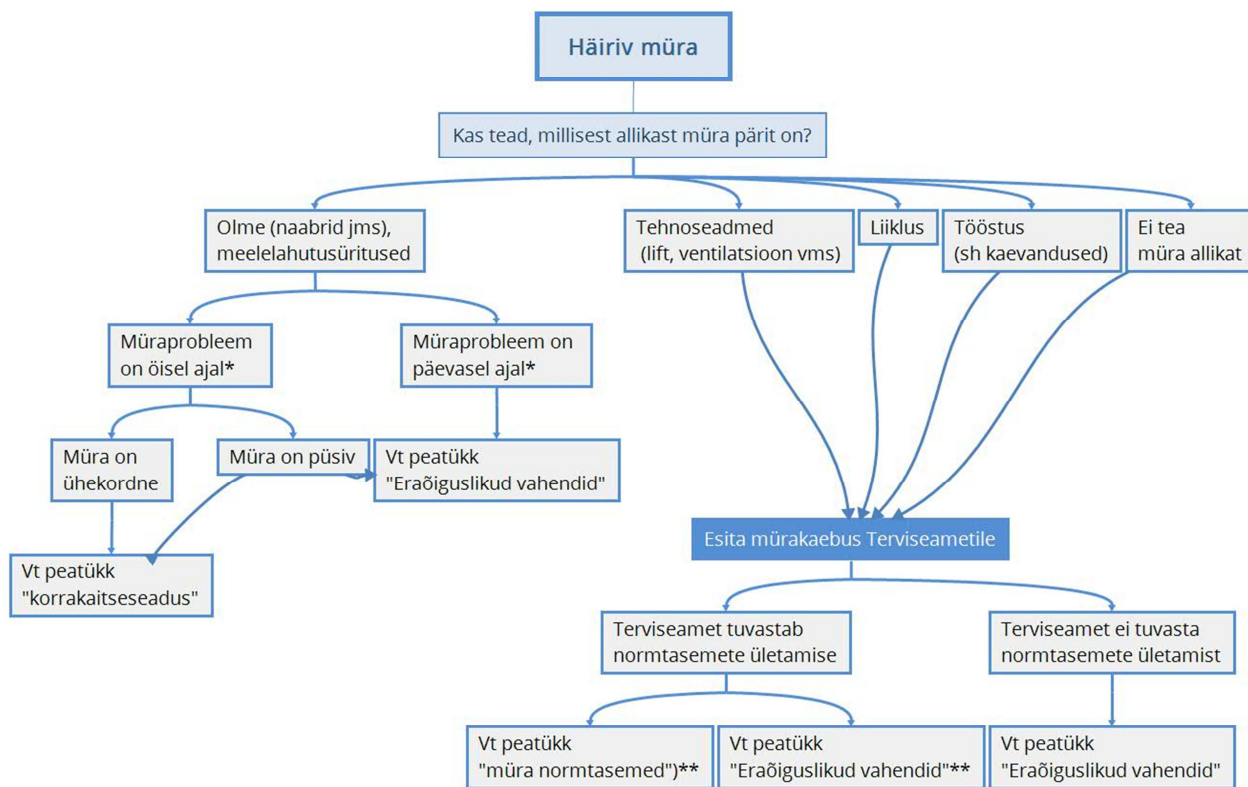
Käesoleva analüüsi eesmärk on aidata orienteeruda tänapäeva müra maailmas ning Eestis müra probleemide lahendamiseks mõeldud õigusruumis. Müra jätab oma jälje meile kõigile. On see liiklus või ehitus, meelelahutusasutused või muu müraallikas, väga raske on leida täiesti müravaba kohta. Paratamatult oleme kõik sellega mingil määral harjunud ja kohanenud, kuid siiski esineb olukordi, kus müra on liiga intensiivne. Mürareostusega ei peaks tingimusteta leppima ega seda kannatama. Müral võivad olla väga häirivad ja tõsised tagajärjed.

Mõnikord jääb ebaselgeks, kelle poole pöörduda ja kuidas käituda, kui oled sattunud olukorda, kus müra häirib. Niinimetatud müraolukordi käsitlevad erinevad õigusaktid ning järelevalvet teevad samuti erinevad korrakaitseorganid. Oma õiguste võimalikult mõjusaks kaitsmiseks on hea teada, kelle poole abi saamiseks pöörduda.

---

¹ http://ec.europa.eu/environment/noise/europe_en.htm

² <https://www.riigikohus.ee/lahendid?asjaNr=3-3-1-17-14>

* Öiseks ajaks loetakse nädala sees vahemikku kell 22.00-6.00, puhkepäevale eelneval päeval 00.00-7.00.

** Olguigi, et Terviseamet tegeleb müraprobleemiga, ei välista see eraõiguslike vahendite kasutamise õigust.

Joonis 1. Ülevaade mürareeglitest vastavalt probleemi olemusele.

2. Müra normtasemed

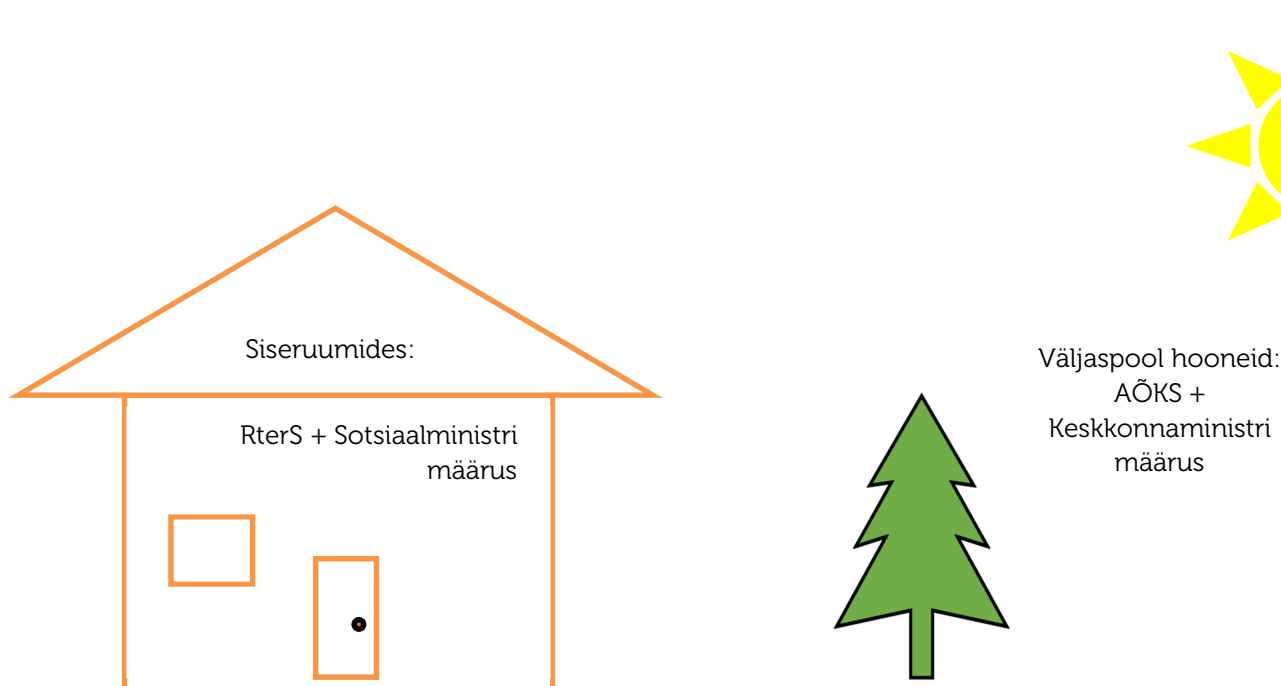
2.1 Müra normtasemed välisõhus ja siseruumides

Püsiva mürahäiringu hindamiseks ja reguleerimiseks kasutatakse nn müranorme, st müra hinnatud ning normtasemeid. Eesti õigusruumis eristatakse müra, mis levib välisõhus ja müra, mis levib siseruumides.

Välisõhus levivat inimtekkelist müra reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus (AÕKS)³ ning selle alusel antud määrus⁴. AÕKSi kaitsealasse kuulub eelkõige müra, mida tekitavad transpordivahendid liikluses, tööstusettevõtted, tuulegeneraatorid jne. Samas ei reguleeri AÕKS:

- olmemüra,
- meelelahutusürituste müra,
- töökeskkonna müra ning
- riigikaitse tegevusega tekitatud müra.

Hoonete sees leviva müra normtasemed on määratud rahvatervise seaduse (RterS)⁵ ja selle alusel antud määrusega⁶. Määrus reguleerib mh olmemüra ehk inimeste tegevusest põhjustatud müra hoonetes, siseruumidesse jõudvat liikluse müra ning tehnoseadmete müra.

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/103072017015?leiaKehtiv>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122016027>

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/rters>

⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/163756?leiaKehtiv>

2.1.1 Välisõhus leviv müra

AÕKS reguleerib välisõhus levivat müra. Välisõhus leviva müra põhjendamatu tekitamine on keelatud.

Välisõhus kehtivad müra normtasemed on jagatud müra piirväärtuseks ja sihtväärtuseks. Tegelikku mürataset mõõdavad ja hindavad eksperdid määrusega⁷ kehtestatud detailse meetodika järgi. Välisõhus levivat müra mõõdab pädev mõõtja mõõteseaduse⁸ tähenduses.

Müra sihtväärtus

- Suurim lubatud müratase uute planeeringutega aladel.
- Planeeringust huvitatud isik peab tagama, et müra sihtväärtust ei ületata.

Müra piirväärtus

- Suurim lubatud müratase.
- Ületamine põhjustab olulist keskkonnanäringut.
- Ületamisel tuleb tarvitusele võtta müra vähendamise abinõusid.

Piirväärtuse ületamine tähendab olulist keskkonnanäringut. Oluline keskkonnanäring on sedavõrd intensiivne keskkonnale avalduv ebasoodne mõju, mis tavaolukorras ei ole lubatav. See tähendab, et kui müra ületab piirväärtuse, on müra tekitaja kohustatud müra vähendama. Näiteks kontrollima üle, kas müra tekitavad seadmed on töökorras või paigaldama täiendavaid mürasummuteid. Samuti tuleb koostada välisõhu mürakaart ja tegevuskava müra vähendamiseks.

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 10 järgi tuleb olulist keskkonnanäringut taluda vaid sellisel juhul, kui:

- tegevus on vajalik ülekaaluka huvi tõttu,
- puudub mõistlik alternatiiv ja
- olulise keskkonnanäringu vähendamiseks on kasutusele võetud vajalikud abinõud.

Konkreetsel maa-alal lubatud müratase sõltub sellest, millisesse nn mürakategooriasse ala kuulub. See on omakorda seotud valla või linna üldplaneeringus kindlaks määratud maakasutuse juhtotstarbega. Müratundlikumatel aladel kehtivad rangemad normid, vähem tundlikel aga leebemad. Lisaks sellele on erinevad normid seotud liiklus-,

Mürakategooriad:

I kategooria – virgestusrajatise maa-alad;

II kategooria – haridusasutuse, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeametuse ning elamu maa-alad, rohealad;

III kategooria – keskuse maa-alad;

IV kategooria – ühiskondlike hoonete maa-alad;

V kategooria – tootmise maa-alad;

VI kategooria – liikluse maa-alad.

⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122016027>

⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/m%C3%B5%C3%B5stes>

tööstus- ja tehnoseadmete mürale - tehnoseadmete mürale üldjuhul kõige rangemad, tööstusmürale vähem ranged ja kõige leebemad liiklusmürale.

Välisõhus leviva müra normtasemed on kehtestatud AÕKSi alusel välja antud keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“⁹ lisas 1¹⁰. Näiteks on juhise kirjutamise ajal elamu maa-alade müra piirväärtuseks päevasel ajal nii liiklus- kui tööstusmüra korral 60 dB ja öisel ajal¹¹ vastavalt 55 ja 45 dB.¹² Müra sihtväärtus ehk uute planeeringute alal lubatud müra elamute maa-alal on liiklusmüra korral päeval 55 dB ja öösel 50 dB ning tööstusmüra korral 50 dB ja 40 dB. Elamutele kehtestatud normtasemed kehtivad ka haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeesutuste maa-aladel ja rohealadel.

2.1.2 Siseruumides leviv müra

Elamutes ja ühiskasutusega hoonetes kehtivad müra normtasemed on kehtestatud sotsiaalministri 04.03.2002 määrusega nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“¹³. Samaselt välisõhus leviva müra regulatsioonile on ka siseruumides seatud mürale piirtase, mille ületamisel tuleb võtta kasutusele abinõud müra vähendamiseks. Ehitistes ei tohi müra piirtaset ületada. Samas ei sõltu siseruumide müratasest sellest, millisel alal hoone üldplaneeringu järgi asub. Samuti ei eristata uusi ja vanu hooneid.

Liiklusmüra elamute eluruumides ei tohi ületada päeval 40 dB ja öösel 30 dB. Hotellitubades on vastavad määrad 45 ja 35 dB.¹⁴ Spordirajatistes ning ka kaubandus- ja teenindusettevõtetes on müra normtase 50 dB. Avatud plaanilahendusega tööruumides on normtase 45 dB ning nõupidamisruumides ja töökabinettides 40 dB.

Olmemüra ei tohi maksimaalse helirõhutasemena siseruumides ületada 80 dB.

2.2 Mida teha kui müra häirib?

Kui kahtlustad, et kuskil esineb mürareostus ning müra normtasemed on ületatud, saad esitada mürakaebuse. Selleks tuleb esitada avaldus Terviseameti piirkondlikule talitusele¹⁵. Terviseameti poole võib pöörduda nii välisõhu kui siseruumide müra korral. Avalduses peavad olema märgitud:

Kohustuslikud andmed:

- Ees- ja perekonnanimi.
- Kontaktandmed (aadress, telefon, e-posti aadress).
- Probleemi sisu lühidalt.

Võimalusel ka järgmised andmed:

- Müra allikas.
- Müra allika aadress ja/või asukoht.
- Müra allika töögraafik.

⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122016027>

¹⁰ https://www.riigiteataja.ee/akt/1211/2201/6027/KKM_m71_Lisa1.pdf

¹¹ Päeva ja ööaeg on vastavalt 7.00 – 23.00 ja 23.00 – 7.00.

¹² Müratundliku hoone teepoolsel küljel on liiklusmüra piirväärtuseks päevaajal 65 dB ja ööajal 60 dB.

¹³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/108022017004>

¹⁴ Luksus- ja äriklassi hotellitubades on liiklusmüra normtasemed samased elamutes lubatud normtasemetega.

¹⁵ <http://terviseamet.ee/info/kontaktandmed.htm>

2.2.1 Terviseameti õigused ja kohustused

Saanud kaebuse, hindab olukorda kohapeal Terviseameti piirkondlik järelevalve ametnik, kes võib vajadusel tellida mõõtmised. Kui mõõtmised näitavad, et mürataset on ületatud, teeb Terviseamet mürallaika valdajale ettekirjutuse. Kui mürallaika valdaja ettekirjutust ei täida, võidakse müra tekitajalt nõuda sunniraha.

Ettekirjutuses võib Terviseamet kohustada müra tekitajat:

- tagama, et tema poolt tekitatav müra ei ületaks kehtestatud müra normtasemeid;
- teavitama Terviseametit kasutusele võetud müravastastest abinõudest.

Abinõude tõhusust kontrollib Terviseamet akrediteeritud labori tehtud müramõõtmiste protokollil alusel.

Lisaks sunniraha määramisele on Terviseametil müra normtaseme ületamise korral õigus alustada ka väärteomenetlust. Ta võib trahvida füüsilist isikut rahatrahviga kuni 300 eurot ning juriidilist isikut trahviga kuni 32 000 eurot müra normtaseme ületamise eest välisõhus (AÕKS §248).

2.2.2 Kohaliku omavalitsuse tegevus

Olukorras, kus ületatakse AÕKSi alusel kehtestatud müra normtasemeid (piir- või sihtväärtusi) peab kohalik omavalitsus läbi viima müra kaardistamise ning olukorra lahendamiseks koostama koostöös müra tekitajaga tegevuskava. Tegevuskava koostamine on avalik protsess, kuhu tuleb kaasata ka kohalikud elanikud.

2.3 Müra sihtväärtuse tagamine

Müra sihtväärtus on suurim lubatud müratase uute planeeringutega aladel. Uute planeeringute koostamisel peab planeeringu koostamise eest vastutav ametiasutus seega tagama, et planeeringu elluviimisel ei ületataks piirkonnale kehtestatud müra normtasest. See kehtib nii müratundlike (nt elamud, koolid, haiglad) kui ka müra tekitavate objektide (nt tehased, maanteed) planeerimise kohta.

RKHKo on oma 2016. aasta lahendites käsitletud kohaliku omavalitsuse rolli müra tekitavate objektide planeerimisel. Lahendi 3-3-1-88-15¹⁶ punktis 16 selgitas kohus, et isiku õigused võivad saada rikutud juba mürarikka tegevuse aluseks oleva detailplaneeringuga mitte alles selle elluviimise etapis. Igal juhul on mõistlik nii arendajal kui ka ametiasutustel müraküsimusega tegeleda enne ehitustöödeks loa andmist. Kuigi hiljem on müra käes kannatajatel hüpoteetiline võimalus nõuda müranormatiividest kinnipidamist, võib see osutuda keeruliseks. Sarnase järelduseni jõudis kohus lahendis 3-3-1-15-16¹⁷, kus punktis 41 öeldi: „Nii varalise kui ka mittevaralise kahju ärahoidmiseks ja isikute põhiõiguste kaitseks oleks kohalikul omavalitsusel tulnud tegutseda ennetavalt ning hinnata lubade andmisel ehitisega kaasnevat müra.“

---

¹⁶ <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=3-3-1-88-15>

¹⁷ <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=3-3-1-15-16>

Seega, kui planeeringust huvitatud isik on kohustatud tagama, et müra sihtväärtust ei ületata, siis planeeringu koostamise korraldaja (nt KOV) peab veenduma, et see tõepoolest ka nii on. Inimestel, kes jäävad müra mõjualasse, on õigus müranormidega arvestamist võimalikult vara nõuda.

Lisaks planeeringutele tuleb müraküsimusele tähelepanu pöörata ka ehitus- ja kasutuslubade andmisel. Eriti kui selgub uusi asjaolusid või varasemates otsustes ei ole müraküsimusele piisavalt tähelepanu pööratud. See tuleneb nii üldnõudest, et ehitised peavad olema ohutud (sh tervisele, keskkonnale) kui ka sellest, et ehitus- ja kasutusload on kaalutlusõiguse alusel antavad haldusaktid, mille puhul tuleb tasakaalustada erinevate isikute huve. Lahendis 3-3-1-42-03¹⁸ selgitas Riigikohus, et lisaks asjaõigusele tuleb ehitamisega kaasnevatest mõjutustest tingitud huvide ja õiguste konflikte lahendada ka planeeringute ja ehituslubadega. Kuigi see vaidlus puudutas valguse varjutamist, on eelkirjeldatud põhimõtte kohaldatav ka mürahäiringu suhtes.

Seega kokkuvõtvalt on igal kodanikul õigus nõuda kohalikult omavalitsuselt, et viimane pööraks müraküsimustele tähelepanu ennetavalt detailplaneeringute, ehituslubade ja kasutuslubade andmisel.

---

¹⁸ <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=3-3-1-42-03>

3. Korrakaitseeadus

3.1 Ülemäärase müra keeld avalikus kohas

Korrakaitseeadus (KORS¹⁹) § 56 lg 1 sätestab avalikus kohas teist isikut oluliselt häiriva müra või valgusefektide tekitamise keelu. Avalik koht on määratlemata isikute ringile kasutamiseks antud või määratlemata isikute ringi kasutuses olev maa-ala, ehitis, ruum või selle osa, samuti ühissõiduk. Oluline mõiste on siinkohal „määratlemata isikute ring“. Määratlemata isikute ringi kuuluvad isikud ei ole nimeliselt või muude individualiseeritud tunnuste alusel üheselt identifitseeritavad.²⁰ Näiteks on avalik koht kortermaja esine plats või tänav. Samas ei ole avalik koht kortermaja lukustatav trepikoda, kuhu sissepääs on ainult võtit omavatel isikutel. Avalik koht on ka üritus, kuhu on kõigil võimalik pilet osta, aga avalik ei ole üritus, kuhu kutsutakse nimeliste kutsetega.

„Oluliselt häiriva“ müra hindamiseks võib aluseks võtta muudes õigusaktides määratud normtasemed. Eelkõige tähendab see RTerS ja AÖKS alusel vastu võetud määruseid ja nendes kehtestatud müra normtasemeid.

Samas võib ka müranormide piiridesse jääv müra teatud juhtudel olla häiriv KORS § 56 lg 1 tähenduses, näiteks arvestades müra sagedust, tekitamise viisi, aega ning konkreetset kohta. Seda, milline müra on häiriv, peab hindama probleemile reageeriv korrakaitseametnik, lähtudes n-ö keskmise inimese võimalikust häiritusest, avaliku koha kasutamise eesmärgist ning piirkonna tavadest (vt lähemalt järgmisest punktist).

3.2 Ülemäärase müra keeld mitteavalikus kohas

KORS § 56 lg 2 laiendab teist isikut oluliselt häiriva müra tekitamise keeldu ka mujale kui avalikesse kohtadesse, ent seda vaid ajavahemikul kella 22.00-st kuni 06.00-ni, puhkepäevadele eelneval ööl kella 00.00-st kuni 07.00-ni.

Sellele nn „öörahu“ sättele tuginedes on võimalik kaitsta end üleliigse müra eest ka nt oma korteris, majas või selle õuel. KORS seletuskirjas on selgitatud, et §-st 56 ja eelkõige selle lõikest 2 ei saa järeldada, nagu ei näeks seadusandja probleemi päevasel ajal mitteavalikus kohas tekitatud ülemäärases müras. Pigem kehtib põhimõte, et riikliku järelevalve vahenditega kaitstakse seda osa isiku vabadustest ja õigustest, mida pole võimalik või mõistlik (eelkõige eraõigusliku) kohtumenetluse kaudu kaitsta.

Seadusandja on otsustanud, et KORS kaitsealasse jääb mitteavalikus kohas eelkõige öisel ajal tekitatud müra, mille suhtes rakendatavad õiguskaitsevahendid peavad olema kiiremad ja vahetumad. Olukorras, kus öörahu häiritakse, võib pikaleveniv kohtuvaidlus viia juba terviseprobleemideni, mis tõusetuvad unepuudusest. Päevasel ajal tekitatud müra ei tohiks olla nii intensiivselt häiriv,

Ülemäärase müra tekitamise keeldu avalikus või mitteavalikus kohas ei kohaldata müra suhtes, mis on tekitatud:

- päästetöö käigus või alarmsõiduki poolt;
- kohaliku omavalitsuse loa alusel;
- ööl vastu 1. jaanuari, ööl vastu 25. veebruari või 24. juunit.

¹⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/kors>

²⁰ KORS seletuskiri (lk 85)

et peaks tingima korrakaitseorganite sekkumise. Teatud juhtudel on sellise müra tekitamine ka vältimatu (nt ehitustööd).

KORS kahtlemata ei välista näiteks eraõiguslike naabrusõiguste kasutamise võimalust häiriva müra mõjutuste vältimiseks mitteavalikus kohas.²¹ Pigem isegi vastupidi - KORS § 4 lg 2 sätestab, et eraõiguse normide järgimine ja isiku subjektiivsete õiguste ning õigushüvede kaitstus on avaliku korra osa, kui kohtulikku õiguskaitset ei ole võimalik piisavalt kiiresti saada ja korrakaitseorgani sekkumiseta ei ole isiku õiguste realiseerumine võimalik või on oluliselt raskendatud. See tähendab, et kui kohtulik abi on ebaefektiivne, võib ka eraõiguslikes küsimustes pöörduda korrakaitseorganite poole.

KORS §-s 57 on selgitatud, kuidas hinnata müra põhjustava käitumise häirivust. Hinnangu andmisel lähtutakse keskmisest objektiivsest isikust ja eesmärgist, milleks avalikku kohta tavapäraselt kasutatakse ning piirkonna tavadest. See tähendab, et kui ametnik hindab, kas tegemist on ülemäärase müraga, teeb ta seda n-ö keskmise objektiivse inimese vaatepunktist. Seda sellepärast, et käitumise (sh ka müra) häirivus võib olla ääretult subjektiivne. Inimeste taluvus müra, lõhna, valguse jms suhtes võib olla väga erinev. Sellepärast peab ametnik, otsustades sekkumise vajalikkuse üle, panema pähe nn keskmise inimese mütsi ning hindama olukorda võimalikult objektiivselt. Lisaks sellele on oluline, millise kohaga tegemist on (nt külaplatsil on üldjuhul lubatavad kõrgemad müratasemed kui ühistranspordis) ning millised on piirkonna tavad.

Tuleb meeles pidada, et häirivaks võib olla ka allapoole kehtestatud normtasemeid jääv müra. Seega ei ole korrakaitseorganite kohaldamine otseses seoses välisõhus või siseruumides mürale seatud normtasemetega (vt ka Tallinna Ringkonnakohtu otsust asjas 3-15-2853²², p 20).

3.3 Mida teha, kui müra häirib?

Enne võimuorganite poole pöördumist võiks kindlasti proovida minna otse müra tekitava isiku juurde ning rahuliku vestluse ja selgitustööga jõuda kõiki osapooli rahuldava tulemuseni. Kui see tulu ei too, võiks järgmiseks sammuks olla korrakaitseorganite poole pöördumine. Avalikus kohas käitumise üldnõuete järgimise, sh ka ülemäärase müra tekitamise keelu üle teevad riiklikku järelevalvet KOV ja politsei. Intensiivse müraprobleemi, eriti öörahu segava häiringu korral, on kõige tõhusam pöörduda politsei poole. Politsei saab rikkujat korrale kutsuda ning paluda tal rikkumine lõpetada. Kui korra rikkuja sellele ei reageeri, on võimalus teha ettekirjutus või määrata ülemäärase müra tekitajale rahatrahv või arest KarS § 262 alusel.

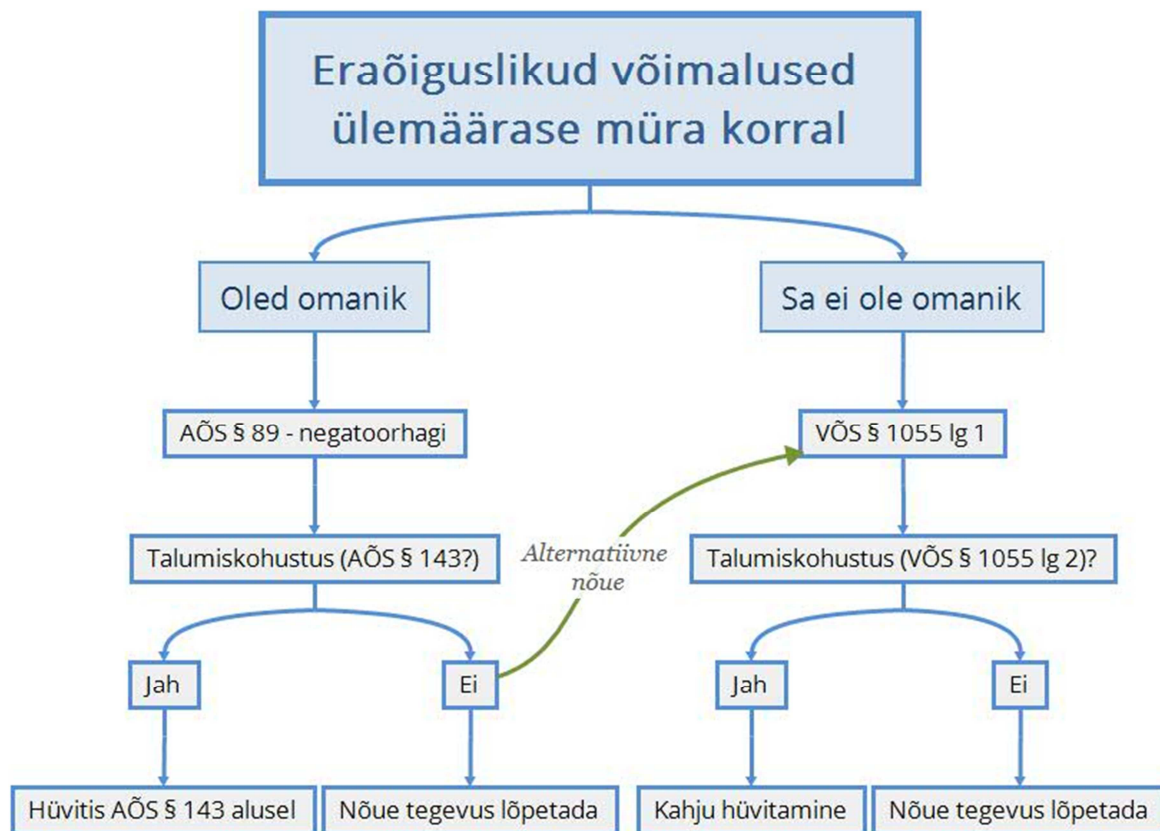
---

²¹ KORS seletuskiri (lk 87)

²² <https://www.riigiteataja.ee/kohtulahendid/detailid.html?id=199104644>

4. Eraõiguslikud vahendid

Lisaks avaliku õiguse normidele kaitsevad ülemäärase müra eest ka eraõiguslikud normid. Joonis 2 kirjeldab võimalikke eraõiguslikke nõudeid (asja- ja võlaõiguslikke nõudeid). Võimalusel tasub eelistada asjaõiguslikke nõudeid, kuna talumiskohustuse korral on hüvitise saamine lihtsam kui võlaõiguslike nõuete puhul.

Joonis 2. Eraõiguslikud võimalused ülemäärase müra korral

4.1 Asjaõiguslikud nõuded

4.1.1 Õigus nõuda, et asja valdust ei rikutaks

Asja omaniku huve valduse kaotusega mitteseotud rikkumise korral kaitseb Eesti õigusruumis AÕS²³ § 89 ehk negatoornõue, mille alusel saab nõuda rikkumise lõpetamist. Üheks kinnistu või korteri omandiõiguse rikkumise viisiks võib olla ülemäärase müra tekitamine, mis piirab või takistab omanikul oma kinnisasja vallata, käsutada või kasutada. Kui ülemäärast müra on tekitatud ka varem, ja kui see piirab asja omanikul oma õigusi kasutamast ning on alust eeldada rikkumise kordumist, siis võib omanik nõuda rikkumise ka rikkumisest tulevikus hoidumist.

4.1.2 Talumiskohustus

Valduse rikkumise lõpetamise nõue on välistatud, kui omanik on kohustatud rikkumist taluma. Talumiskohustus võib müra puhul tuleneda AÕS § 143 lg-st 1, mille kohaselt

²³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/a%C3%B5s>

kinnisasja omanikul ei ole õigust keelata müra, suitsu, lõhna, gaasi jms teiselt kinnisasjalt tulenevate mõjutuste levimist oma kinnisasjale, kui see ei kahjusta oluliselt tema kinnisasja kasutamist ega ole vastuolus keskkonnakaitse nõuetega. Tahtlik mõjutuste suunamine naaberkinnisasjale on samas keelatud.

RKTKo lahendis 3-2-1-104-12²⁴ kommenteeriti müra normtasemetega ja talumiskohustuse suhet. Kohus selgitas lahendi punktis 11, et olukorras, kus avalik võim on kehtestanud müra piirtasemed, saab nende ületamist pidada AÕS § 143 lg 1 mõttes oluliselt kinnisasja kasutamist kahjustavaks, st kinnisasja omanik ei ole kohustatud sellist rikkumist taluma.

Kohtuasjas 3-2-1-104-12 vaieldi meelelahutusasutusest tulnud müra üle. Lähedalasuvate korterite omanik kaebas hagi, et on saanud majanduslikku kahju, sest müra tõttu on korterite väärtus langenud ja üürilepinguid üles öeldud. Riigikohus selgitas, et müra normtasemetega ületamisel ei pea omandi kahjustamist eraldi tõendama. Normtasemetega ületamist saab pidada kinnisasja kasutamist kahjustavaks. Küll aga tuleb tõendada tekkinud majanduslikku kahju.

Samas rõhutas Riigikohus, et ka kehtestatud piirtasemetest madalam müra võib olla oluliselt kinnisasja kasutamist kahjustav.

4.1.3 Asjaõigusliku nõudega kohtusse pöördumine

Õiguskaitse saamiseks tuleb pöörduda tsiviilhagiga maakohtusse. Hagi peab vastama TsMS-s esitatud nõuetele²⁵. Lisaks peavad olema täidetud AÕS § 89 eeldused:

- Nõude esitaja peab olema asja omanik;
- Peab esinema omandiõiguse rikkumine ehk rikkumine peab piirama või takistama omanikul oma asja vallata, kasutada või käsutada (AÕS § 68 lg 1 ja PS § 32);
- Nõue tuleb esitada isiku vastu, kes paneb toime rikkumist;
- Ei tohi esineda nõuet välistavaid asjaolusid, eelkõige AÕS § 143 lg-st 1 tulenevat talumiskohustust.

4.1.4 Hüvitis müra talumise eest

Paratamatult esineb ka olukordi, kus müra kõrvaldamist nõuda ei ole võimalik. See võib tähendada, et müra kõrvaldamine ei ole majanduslikult mõistlik või tuleb müra mõistliku arusaama järgi taluda inimestevahelises kooselus või olulise avaliku huvi tõttu.

Kui müra kõrvaldamist ei saa müra tekitajalt majanduslikult eeldada (see on liiga kulukas), võib mürast mõjutatud kinnisasja omanik nõuda AÕS § 143 lg 2 järgi mõistlikku hüvitist.

4.2 Võlaõiguslikud nõuded

4.2.1 Õigus nõuda, et müra ei tekitataks või kahju hüvitataks

Kinnisasja omanikul on õigus nõuda müra tekitamise lõpetamist või kahju hüvitamist ka VÕS § 1055 lg 1 esimese lause alusel. Erinevalt asjaõiguslikust nõudest võib VÕS alusel müra tekitamise lõpetamist või kahju hüvitamist nõuda ka isik, kes ei ole asja omanik, vaid on näiteks üürnik või kasutusvalduse alusel kinnisasja valdaja.

---

²⁴ <https://www.riigikohus.ee/lahendid?asjaNr=3-2-1-104-12>

²⁵ <http://www.juristaitab.ee/et/mida-teha-kui-pean-kohtusse-poorduma/maakohutusse-poordumine>

VÕS § 1055 lg 1 kohaselt võib kannatanu nõuda kahju tekitava käitumise lõpetamist, kui kahju tekitamine on **õigusvastane ja kestev**. Kahju tekitamise õigusvastasust on selgitatud VÕS §-s 1045. Näiteks on õigusvastane kahju, kui see tekitati kannatanule tervisekahjustuse tekitamisega, seadusest tulenevat kohustust rikkuva käitumisega või heade kommete vastase tahtliku käitumisega. Kahju tekitamine ei ole õigusvastane näiteks sellisel juhul, kui selle tekitamise õigus tuleneb seadusest või kannatanu nõustus kahju tekitamisega (v.a juhul, kui nõusoleku andmine on vastuolus seaduse või heade kommetega).

Kui õigusvastast ja kahju tekitavat käitumist tuleb mõistliku arusaama järgi taluda, välistab VÕS § 1055 lg 2 nõudeõiguse kahju tekitava käitumise lõpetamiseks. Sellisel juhul võib kannatanu esitada õigusvastaselt tekitatud kahju hüvitamise nõude. Talumiskohustus kehtib sellise müra suhtes, mida tuleb taluda mõistliku arusaama järgi inimestevahelistes suhetes või olulise avaliku huvi tõttu.

4.2.2 Võlaõigusliku nõudega kohtusse pöördumine

VÕS alusel kahju tekitava käitumise lõpetamist või kahju hüvitamist nõudes peab kohtule esitama hagi vastama TsMS-s sätestatud nõuetele²⁶.

VÕS § 1055 lg 1 alusel müra tekitamise lõpetamist (või ähvardamisest hoidumist) nõudes on oluline, et oleksid täidetud järgnevad eeldused:

- Nõude esitaja on kannatanu.
- Kannatanule on tekkinud kahju.
- Kahju tekitamine on õigusvastane.
- Kahju tekitamine on kestev (või kahju õigusvastase tekitamisega ähvardatakse).

---

²⁶ <http://www.juristaitab.ee/et/mida-teha-kui-pean-kohtusse-poorduma/maakohtusse-poordumine>

5. Ehitusmüra

EhS²⁷ §-s 12 on toodud ehitamisele esitatavad nõuded. Lõikes 1 on öeldud, et ehitada tuleb järgides ehitise ja ehitamise kohta kehtivaid nõudeid ja lg-s 3, et ehitamisel tuleb arvestada ehitamisest mõjutatud isikute õigusi ning võtta kasutusele abinõud nende õiguste ülemäärase kahjustamise vastu. EhS seletuskirjast selgub, et § 12 lg 3 eesmärk on tagada, et ehitamisega kaasnev teiste isikute õiguste riive oleks võimalikult väike. Paratamatult kaasneb ehitamisega õiguste riive, sh ka müra, vibratsioon jms tõttu, aga riive tekitaja peab hoolitsema selle eest, et see oleks võimalikult väike.

Lisaks neile üldnõuetele on ehitusmüra reguleeritud ka välisõhus leviva müra normtasemete määruses. Päevasel ajal küll normtasest kindlaks määratud ei ole, ent vahemikus 21.00 – 7.00 kehtib vastava mürakategooria tööstusmüra normtase. Elamu maa-aladel on see 45 dB ning ühiskondlike hoonete maa-aladel 50 dB.

EhS sätestatud nõuete täitmise üle valvab kohalik omavalitsus. Ehitamisele esitatavate nõuete rikkumise eest, kui see toob kaasa ehitise ohtlikkuse varale või keskkonnale, võib kohalik omavalitsus teha rahatrahvi EhS § 135 järgi.

---

²⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/ehs>

Kasutatud lühendid

AÕKS – Atmosfääriõhu kaitse seadus
RTerS – Rahvatervise seadus
KORS – Korrakaitse seadus
AÕS – Asjaõigusseadus
VÕS – Võlaõigusseadus
TsMS – Tsiviilkohtumenetluse seadustik
EhS – Ehitusseadustik
MõõteS – Mõõteseadus
KarS - Karistusseadustik
PS - Põhiseadus
RKTko – Riigikohtu tsiviilkolleegium
RKHko – Riigikohtu halduskolleegium
TlnRnko – Tallinna Ringkonnakohus
WHO – Maailma Terviseorganisatsioon
KOV – Kohalik omavalitsus